

“بـ چـ تـ کان دـمـ: کاروانـک بـوـیـ، بـارـکـی زـردـخـنـیـ!” . نازاد حـمـ

“بـ چـ تـ کان دـمـ: کاروانـک بـوـیـ، بارـکـی زـردـخـنـیـ!”
سهراب سپهری

بـ لـ بـرچاوگرتنی سـبـری فـلسـفی نـو دـقـ شیعریـیـ کانـی سهراب
سپهری، پـمانوایـ، سـمـرـیـیـ کـ لـ شیعری (نـو) دا لـوـدایـ، کـ
نـگوتراوـ کانـی ناو شیعریـ کانـی هـروک نـگوتراو دـمـنـوـ. نـمـ،
کـ لـ دـقـ شیعریـ جیهانیـ کانـدا مایـی سـرنجی زـر لـی (نـو) یش
نامـ نیـ. بـمـام تیشک خستـنـ سـر نـگوتراوـ کانـی ناو شیعریـ هـر نـو
لایـنـ ناگرـتـوـ، نـوـشـ، کـ وشـی نـژانـ و وشـی شیعریـ دژبـرنـ.
بـیـ دـپرسینـ: شیعری لـ وانگـی چـیـوـ لـ بـرچاو بـگیرـتـ؟ بـپـی
نـوـی نـم گوزارـ شیعریـیـ سهراب بـگـ بـ لـکدانـوـی دیکـ دـداتـ؛
نـوـی لـم نووسینـ کورتـ دـگوتـرت پـپـردنـ بـو دیکـیـ.

بـپـی نـو گـشـنیگایـی سـرـوـ، زـردـخـنـ لـ گوزارـ شیعریـیـ کـدا
هـقـوـاوی نـوونـ ناو جـرـکـ لـ جوانکاریـ، کـ بـردـوامی هـیـ.
وـکـتـر، زـردـخـنـ نـ ناماژـیـ لـ سـر گومانـ، جا پـژانـدنـی
(پـسـندکردنـ) گومانـ بارـکـ بـ هـموو کـس هـنـاگیرـتـ.
پـژانـراویشـ (سـلمـنـراوـ)، کـ زـردـخـنـ بارستایـ نیـ، لـ پـ
پـیشـ لـ قوـاوی.

لـم سـرـتایـوـ، دـخـوازین بزانیـن شیعرنووسین لـ چی دـچـتـ؟ لـ
نووسینـوـی مـرگـ؟ بـ نا! لـ بـن و بـرامی مـرگ لـ ناو شیعردا
پـبـردنـ بـ نـگوتراوـ کانـی ناو خودی ژیانـ. بـیـ شیعری و
نـگوتراوـ کانـ مـرگ یـکیان دـخاتـ، لـوـ بـگـتـوـ بـدـنگی
کـ یانـدـکـتـوـ. نـوـی لـو دـربـینـ شیعریـیـ سهراب سپهری دا (“بـ
چـ تـ کان دـمـ: کاروانـک بـوـیـ، بارـکـی زـردـخـنـیـ!”)
بـدیدـکـین نـو نیـ، کـ “شیعری بناغـدانـری بوونـ لـ گـی
وشـوـ”؟ نـم بـو مانایـ دـت زمان تـاـمانی فـلسـفی دـگوازـتـوـ
ناو بوونمانـ.

سهراب سپهری نـو دـ شیعریـ بـجـرـک دـنووسـتـ، وکـ بـتـ: شیعری
هـرخـی جـوهـر essence ی خـیـتی. گشت نـوـی لـی سـرـوـش گوترا
زادـی نـو بوو، کـ لـ میانـی نـم گوزارـ شیعریـوـ سهراب سپهری
مـتـکـ دـگـتـوـ کـ تا نـوپـی سـرسمـامـنـ: باری کاروانـک

دې بېلتې زړدځنې، بېلې نېمې بې شاعرۍ وایې. ئې یې ژيان؟ ژيان والې شاعر دې کات ئاوارې بېت؛ شاعر شتېک بېت و ژيان شتېکې دی. شاعر هېر دېم لې دېرې دېرېدايې؛ کچېرې، ئېستا لېرېې تاوېکې دی لېوېې. ئې و بارگرانيې شاعر دې ژيېت بېس خې تېدېگات، کېم شت لېم گېردوونې وېک شاعر سېختيېکان دې ژيېت، کاتېکانې تېمومزاويانې بېسېردې بات؛ گېر وانې بېت چېن ئې و دېې سهراب سپهرې لېدايکدې بېت. شاعر لې گېلې انې بېدوای خې وېرچېرخاندا؟ گېر بېې، کېواتې شاعر دېزانېت چېدېکات!! شاعر کې زانې چېدېکات کېوابېت شاعر تېقېلايې بې وېرچېرخان. نېخېر وانېې. کاتېک سهراب دېېت: “بې چېتېکان دېېم: کاروانېک بېوېې، بارېکې زړدځنېې!” لې و چېرکېساتېدا شاعر بې سهراب ووداوېکې؛ بېرکړدنېوېې. کېواتې شاعر دېکارېت بېېتې چېمکېکې فېلسېفېې. بېې شاعر بېرکړدنېوېې، اوې جېوهېرې خې بېدېستې خې دېکات. ئېمې وادېکات بېېن: شاعر نووسېن داوای جېرېک لې روناکبېرې لې شاعر دېکات؛ ئې و روناکبېرېې والې شاعر دېکات لې چېېکې بېفر، ئاسمان، مېژووي هېناسې و بېنگ بېئاگابېت. باشې بې؟ چونکې شاعر شوېنې استېقېنې شاردنېوېې نهېنېېکانې جېهانې.

ناتوانېن سېبارېت بې چېېتې شاعر هېر دېم يېکدېنگ بېن. لې هېر دېم هاوېکېن سېبارېت بېوې شاعر بېردېوامېې هېې، هېچ نېبېت لېبېر جېوهېرې شاعرېېکې. لېبېرئېوې هېق بې پېل دېمانې Paul de Man کې “تېامانې ئېنتېلېژي” دېکاتې بناغې بې بابېتې ئېدېبېېکان. لېرېوې ئېوېش دېېېن، کې دووېيانېکانې شاعر گېرايې سهراب، لېو تېگېيشتنې شاعرېې هېمايېکراوې، بېرېو شوېنېکمان دېبات هېجگار دوورې، لې هېچ کات دوورتر نېې لې خېمان؛ لې بېدېنگېې و تارمايېکانمان. شاعرېکانې سهراب خېمان لې جېرېوشې، شوېنکېوتې ئې و نېرېتن کې باش باش شارېزان لې دېتهزېن، چېشتنې دېردېسېرې، هېمايېنې نهېنېې سروشت و چېېکېکې بېنگ.

لېسېر ئېو بناغېې لېسېرېوې بېت، شاعر بېگېرد و بېوېې و هېر لېناو ئېو بېگېردېې و بېوېېې خېيشتېدا دېمېنېتېوې؛ بېې استېقېنېې. کېم شتېش هېندې شاعر استېقېنېې. شاعر، کې لېنېوان بېوون و هېچېوونېدا هېر دېم لې جېنگېکې بېردېوامدايې، هېرئېوېش چېېتې(ماهيېتې essence) يېکې پېکدېنېت. سېرئېنجام، شاعرې سهراب بېگايېکې بې دېربازېوون لې گوناھېک، کې چېېتې خې بې جوانکاريې دېچوېنېت. چونکې تېگېيشتنې شاعرې سهراب زادې ئېوېې بېکېتايې و مېحې لې دېورخولماندان. سهراب لېميانې ئېو گوزارې شاعرېېوې لې هېوېې ئېوېدايې لې بېگې شاعرېوې بېدېنگېيمان، بنېما و توخمېکانې شاعر نووسېن دېستکاريکات.

کە تا گوتن ئااستای شیعرووسینی ئاستای کوردیماندا کەم. گەر ئێو و وابەت، کە "دەبەت لە جەوهەری شیعروو لە جەوهەری زمان تەبەگەین" لەم حاڵەتەدا چەند دەکرێت دادووری بەسەر شیعری هاوچەرخمان و بەکەین؟ بەداخ و شیعری هاوچەرخ کوردی لە دەخەکی نالەباردا. شیعروو نا شیعرخەینماشە کات و بەدەرخ لە هزر. وەکیتریش، شیعری بیرناکات و، بەیە زەرک لە دەقە شیعرییە هاوچەرخەکانمان لە ووی زمانەوانیی و جوانکارییەو ناکاریگەرن.

وون نییە شیعری هاوچەرخ کوردی زەمینەسازی بە چ شتێک دەکات! شیعریش لە ئاستای ئەمدا هەروەک سیاسەت و شتەکانیترمان کارستبار؛ بەشدار لە کارساتباریی، لەکاتێک شیعری کوردی دەبوو پرسی چییەتی شیعروو چییەتی زمان یەکخات، بەیە شیعری ئەستامان "شیعەرکە هەشتا نییە" (نەهاتوو تە پەکەهەنان). شیعری لەم جەردە نا شیعەر؛ جارێ ماویەتی بەتە شیعەر. گەر کەپە شیعەرک، یان دەدە شیعەرک لەردە یان لەو بەرچاوکەن شیعربوونیان تیا بەت؛ هزر بەرهەمەندەربەن، ئەمە بەو مانایە نییە، شیعری هەنووکە کوردی هەژاری شیعری ئەمە بەبەکردوو. شیعری کوردی ئەمەمان، ئەوێ ناوی شیعری هاوچەرخ لەدەرەت، نەک هەر بە هزر، لەووی جوانکاریش و دەستکورتە.

ئازاد حەمە

پەفیسەر لە فەلسەفە لە زانکەیی سلەمانی

چەپو کەمەنیزم، دوو بزووتنەوێ چینایەتی جیاوازا!.. سامان کەریم

لە کەمەنگای سەرمایەداریدا، دوو چینی هەیە: بورژوازی و پەلیتاریا. کەمەنیزم بزووتنەوێ یەکگرتوو کەخراوی پەلیتاریایە بە داامانی سستەمی سەرمایەداریو بنیاتنانی سەشیالیزم. استوچەپ بزووتنەوێ و ئەزەبو کەخراوێ سیاسییەکانی چینی بورژوازین. چەپو است هاوچینو بەم پەیدە هاوئامانجن، جیاوازیان لە بەپەڵە بردنی

سستی می سارمایدای. چپ مردوو، بام همیش د خو نیندو و د بیستین ک " چپ بو ک م نیزم" وک دواندیک چینای تی ب کارد بر ل حال کدا دز ب یکن. ئم ت وانیند ل ن و چپ کانی ه موو دنیا د بین، و بشکیزری ک م نیست کانی ش ئ و خ شباو یی یان ه ی. چپ مردوو زیندوو ناب ت و، بام پویست شنب ت ک چپ ه مان است ل برگ ادیکا و ه خ تاندنی پرتاریادا. بورژواچپ یگر کی گ ور ای ب رد م خ باتی پرتاریا بوو ل ماوی ل ۱۲۵۰ سال ی ابووردودا.

ب کورت، چپو استی پشزاین!

پشزاینو تا دای شش ش ف ر نسا چپو است دوو چپ مکی سیاسیند بوون. ی کسانخوازیو ئازادی خواست کی د ریند و ب پی ئ و خواست استو چپ ل م ژووی چینای تی د ریند و ئامار ی پ کراو، ن ک وک ئا است ای سیاسی ب ک وک ئامار و میتا ف ر م ک ب دوولای نی دوالیزم - جیاواز ول ه مان کاتا پ ک و ب س تراو، وک شروخ تی دراو ک: خرو ش، ش و ش، ژ، ژیانو مردن، تاریکیو ووناکی، نیرقانا " بخت وری ها" و ئازارو ناخشی " Suffering / ژن و پیاو ک پیاو استو ژن چپ، یان دستی استو چپ، لای استی سو تان کان همیش پ ک ی ب رز تر بوو ل لایچ پ. ل مبار و " کریس ماکمان س " د نوس ت: " داب شبوونی استو چپ ل ج ست و د ستیپ کرد، پاشان ل ن و ئانو ئ فسان دا سر ه د داو دواتر ل سیاس تدا ب کار ه نرا" (Right Hand, Left Hand/2002). ل ر دا ئ مباس م وک پاشخان کی م ژووی باسکردوو ب ئ و تی ب گ ی ن ک دانیشتنی لای چپو استی ئ نجوم نی نیشتمانی ف ر نسا ل دای شش و لای نیک م م ژووی کی ه بوو ئ گ رچی زار کیت. وتمان تا شش رش ف ر نسا استو چپ وک هوشیاری زار کی ب کارها توو. دواتر ل شش و تا ک تایی س د ی ن زد، استوچپ د ب ت ش ب نگ کی فراوانی سیاسیو دواتر جیهانی. دوو ب گ ی نوسراو ل ئ زموون کانی م ژوو د بین، ی ک م: استو چپ ل دام زراو ی کدا ت ک د بنوو د تو د و، س ر ای جیاوازیان ی کتری ت واود ک نوو ب ی کتر نابن، دام زراو ی چینی چ و س ن رن. است ب چپ ناب ت، ب پچ و وانی ش و است. ل ی یانی ک نو ئاین تاک خودای کاندا ه ر و ابوو. ل ئیسلامدا استوات: گای استو چاک و ب ر ک ت، و چپوات: چک ی نا استو ه. استو چپ ل م ژووی د ریند و دوو با ی جیاوازی ن و چینی چ و س ن ر بوون، خا و ک یل و ز و یوزارو د س اتیان ل ب ران ب ر ک یل و جوتیارو کر کاراندا. ئ ستاش چپو استی سارمایداری دژی پرتاریا.

دوو م: وک ئ مسرد م هميشه باي چپ، ئاراسته يکي قزو نوو
نا استو هه بوو له وانگه ي چيني دسه تدار و. له مبار و
ماکمانس د نوسهت: "له هه ر سدر مکی مژوويدا مرهف سه يري هه ر
کيشو رو کلتورک بکات استو چپ هه ماي تايبهت به خيان هه ي، است
هميشه باشو و چپ خراپه". (هه مان سه رچاو)

وک ئ زمونه کی مژوويي دتوانين يه فرم کاني "ئر کاجينا" به چپ
په ناسه بکين "دسه تداري شاري له کش/سه م ر/ له سا ي ۲۳۵۰ پ-ز /
له کش له شاري ناسريه ي ئهراق و ۴۸ کم دور و ئهستا ناوي -تل هبه- ي
". له مشار دا ململان و خه با تي هه ژارو جوتيارو کر کارو کيل کان
دژبه سه ته مي ئا بوريکه شک "قه سر/ په پاس- Palace Economy "سه ريه ته داو،
به په ي ده قه نوسراو کان به يه کمجار له مژوودا بزوتنه و يه يه
يه فرميه ته ددره ک و ته. هه ژار کاني ئو نا زايه تيه ئور کاجينا -
Uru-inim-gina - "پار زگاري ئم سه ردر م" له ا به ريانده ته. ئم
بزوتنه و چپ" له به ران به ر دسه ته تي ده و ته دا و سه تا و و دا وای
لابردني باجو که مکدر نه و ي چو ساندنه و يانکردو و که په رسته گ
سه پانديو ته به سه ر به و ژنو مندا لاني به سه ري پر شته دا (من الواح سومر/
صاموئيل کریمر/و: طه باقر/لا: ۱۰۵/ به ده سه ته کاري و). به هه مان شه و له
يه ناني که ندا له ياسا کاني سه ل له Lois de Solon - شاعيرو حه کيمي
ئو سه ردر م ي ئه سينا (594 - 572 پ.ز) هه نگاو که يه فرميه ته فراوان
پياده ده کر ته. ده بينين ئم چپه ميتا فرم له نه و چيني
دسه ته تدار دا درکه و ته و، سه ر ته اي ئو و ي که بزوتنه و و
هه نگاو کان بناغه يه يه کي چينا يه تيان بوو، واته خواسته فراواني
هه ژارانو په ليتاري ي ئو سه ردر م بوو، به ام باي "چپي"
دسه ته تدار توانيو ته خواسته بزوتنه و که له ئا استه يه يدا
که بخا ته و.

ئو په شه کيه، پاشخاني مژوويي دا به شيووني ئه ندamani ئه نجوم ني
نيشتماني فره نسا ي به سه ر لايچه پو استي م ليکدا، له
که بوو نه و کاني سا ي ۱۷۸۹ ي دواي سه رکه و ته شه رش بورژوايي. لايه است
قه شه کانو خاو نه و يوزار گ وره کانه و، خواسته مان و ي
پاشايه تيان بوو، لايچه په شه شه گره کانو ئه وان ي خوازياري ئا و گه ي
زياتر بوو. ئه گره سه ر نه جبه ين له شه دا چپو است، که نو نو،
شه رش گره و که نه پار ز له چوارچه و ي چيني دسه ته تدار دا بوو، واته
شه رش گره کاني بورژوايي که سه رکه و ته و به سه ر سيسته مي فيوداليدا،
له گه چينه که نه که ي په شه و که هه و ياندا و مان و ي خه يان به جره که
په ر زن. له دوايه ته نه م يداني چيني پر ليتار يا وک چينه که
شه رش گره و يه کگرتو و به تايبهت دواي شه شه کي که م نه ر کان، بورژوايي
له ئه وروپا به اگرتني دسه ته ته کيو و ته مدان و به که م ته گ

په ویستیب ځایفېرمبوو، چې پی بورژوايي وټامې خواستی چین کې د داتو وټا مانجی په لیتاریا له چوارچو وې کېم ګای بورژواي داد ټټټټو. دواتر له ناستې چې مکو بزوتنډو وټو ټټکخراو ټټحزابو مانښتی جیاوازی ځایفېرمخوايي و کېم نیزم و سټیال دیموکراسی و دواتر دژي ئیمپریالیو هټروها نیشمانپټروواریو مافی چارځیخه نویسو دزګای جیهانی جیاوازدا، خټی نمایشدکاتو دټیوټ نیشانیبدات سټرمایډاری لایه نګرو پارټیزری خټشېزیه تیو مافه کانی مرځی په لیتاریایه. له منډو دا ئینتټرناسیونالی دوو مو دواتر شټرشې ئکتټه برو ټاکام کانیو ئینتټرناسیونالی سټ، کاریګری جیهانی ګټورټیان بوو به به ټکرډنی ټو ټا استټیه، کې تا ټا سټا کېم نیزم ګیردټیه به دټستیانو.

چې: هټزکې ګټور و فراوانی جیهانی

بزوتنډو چې، دټټټ هټزکې ګټور ی سیاسي، به سټدان ټټحزابو ټټکخراو و دزګاو سټندیکاو په کېتیکرکاري له کېیو جیهانی جیاواز و به دیدجیاوازو په کېدټهنن، به تاییدت دواي شټرشې ئکتټه برو وسټرکټوتنی حزبی به لښفیو په کېهټنانی ئینتټرناسیونالیسټ له لایه ن لینینه و. له دواي سټرکټوتنی شټرشو په کېهټنانی حکومتی به لښفیوکان، کېم ټټټ ځایفېرمی کېم ټټټی ټی ګټور کرا به قازانجی په لیتاریاو هټزارکانی په کېتیسټیت، له هټمانکاتدا له 15 نو فمبر 1917 ټا ګټیاندنی مافی چارځیخه نویسو له وسیادا ټا ګټیهټرا و دواي دوومانګ ټا ګټیاندنی ١٤خاټی ویلسټن سټرکټیوکتی ئټمریکا له 8 یناير 1918 به ټاوکرایو، خالکې مافی چارځیخه نویسو. پاراستنی ټو بزوتنډوانی کې خواستی جیابونو و په کېهټنانی دټوټتی نټټوټیان هټبوو له په ککاتدا بوو سیاسټی په کېتیسټیتو ئټمریکا، پاشان له سال ١٩١٩، دواي په کېهټنانی "کټمټرن" ئټمداوایه پایټیک دټټټ له سیاسټی دټروټی په کېتیسټیت، سیاسټی ئټمریکیوسټیت ټی ووی له ټامانجټکبوو، کېمکرډنډوټی نفوزو په ګټی وټاتانی سټرمایډاری داگیرکری ئټوسټردم کې زټربټی وټاتانی ګټیزویان داگیرکړدبوو. خواستی چارځیخه نویسو له ناستی جیهاندا به تاییدت دواي جټنګی جیهانیدوو، وټک په داویستیکی دټسټبټی سټرمایو لابرډنی به ربټسټکانی به ردټم ګټشو فراوانبوونو وټو زاټټونی ټټواوی به سټر ګټیزویدا، بوو به بزوتنډو په کی فراوانی جیهانی، په شکه وټنخوازیو ئازادیخوازی بوو میلوانکې ملی بزوتنډوټی " بورژوايي نیشتمانیه!!" و ناوټران" بزوتنډو ټزګاریخوازټکان". به مپټی وټک ټادیکالترین باټی چې پیبورژوايي مټری خټیان له مټزوودا، له هټمانکاتیشدا به شټک له م هټز نټټوټیان کې له پټناو " سټرمایټی نیشتمانیه" دټجټنګان

لښوونکي زيات تر مري کم نه ديستان هڅه وکړې او دروښت کړي نه دي. د پيغورم ټاټورپه کاني په کتي سوقيټ به ټاټوري لينين، ټيگريچي له سږد مډا وک د سټک وټکي گوري به په ليتاريي سټيټ د بينرا، په مام په ليتاريي داماي له ټامانجو هيواييک کې بووي به ټايندي شريشکي، له جياتي ټامانجک کې په ليتاريا بووي له په کهه ناني به په بوري هري هري وزيو کم نه دي، د وټکي سټيټي الی به هري اگي ياند کې په شهري ټامانجک ټاټورپه ليتاريا بووي په بورژوايي له ټيگريچي پيغورمي ټاټوري و. دوايچي ننگي جيهاني دوو مو دوبري داب شکر دني وې جيهان، ټم ټاټيټي د بټي ټاټيټي کې جيهاني. وټاني "نيشتماني!" وک قارچک په ناوي نه دي يان کې م نيزمو سټياليزمي جياواز و سږد ردي هټن له ټاسياو ټا ټي فريکاو ټي مريکاي با شور. سټياليديموکراتيکان له ټورپا کورسپيکاني په رل مان داگير د کني نو دي وټي ټي شگوز ران په کد هټن، په کتي کريکاريي کان د بټي پايي ټم هري بورژوايي چي پو پيغورميستان. پيغورمي دي وټي ناسيوناليست جگي کې م نيزم د گريټي و له ټاسټي ايجکتي جيهاني و سټيټريکاني خو ندي په روي و له کک لين و فکريو سياسيکاندا، کې ټاټيټي په ليتاريا په دټي و د ناټي. ټم "کې م نيزم!!" و ټي مجري له په وټي بدي سټريماي (چي) له ساي ١٩٩٠ داد مټو په رگي مللاني بازا ناگريټ، له گييدا باي چي بورژوايي پايي ټا بوري مان وټي ټي له دټي دات.

ټاټورپه چي پايي کې ټاټوري!

ټيټي ني گيدنز دي: "گل باليزم دټي وټي ټاسټ و چي پي به ټا کروي". په گومان سټريماي داري هټي گل باټو، په مام ټم نوسري خاوي ټي گايي هټي وټي له نوان ټاسټو چي پي بورژوايدا) په وټي ټوان له نوان سټياليزم و سټريماي داري) نه وټي ندي ريدن. ليبراليزم چي مکي ټا بوريسياسي، چي بوون وټي سټريټريکوني فراواني سټريماي، په هري گيټي و په شري وټي هري کاني په ره مه ناني و، پايي ټي ټاټوگي ناني. ليبراليزم هري ککي، په مام له هټي لومريچي مټوي جياوازا پياد د کريټ. هټي لومريچي کټي ايدا بناغي ټا بوري هري په ره مه نري کان ټاټوگي ټي شري په سټريماي ها توو، له جيهان ککي وک پيشري کلاسيک نيشري جي بازا ناوټي کنيو، له هري شري کي پيشري وک: کاناو ټامرو ميتا کني و نه توگازو ټيټي مټي سټريماي جلوبه رگوچيني ټامري کاني نه وټي ايدا يان هري کري کار کاريانته داد کرد و له په کتي کريکاري کني د وټي ټي شگوز ران - په جيا له داب شپوني

بورژوازیانی دیکتاتوریمو کراسی- بهرهمندبوون، به جیهان کی تڼواو تاز له کاری به تو هم ندید ستکردو گڼ شای له اد به داری همزکان به ره مه نان تا ئاستی ئو وی باسل و د کر ت ک س رما یه پو یستی به هم زیکاری په لیتاریا نه ماو !!، نه م بناغی س ر کی نه مانی یان ئاوا بوونی بورژوازی چ په له مملانی کی کم م گادا. نه مریکا له باری س رما یه داری جیهانی ته نانت چا و نه ی په گ یشتنی نه و ش ر ش زانستی نه کرد، به کو به هاوشانی نه و په شک و تن و له ماو ی ۳۶ س ای له ابووردوودا، هم نگاوی گ وری گرت به رب ج خستنی نه لگی لیبرالیخی له ئاستی جیهاندا وک: پریفایتکردن- به تایب تیکردن-، نه ه شتنی د و نه تی خ شگوز ران، ئازادکردنی بازار یکار، ئازادکردنی نرخی دراو کان، دورک و تن و له ی کم تی کر کار یی کان، فر شتنی تڼواوی مو کی گشتی به س رما یه دارانی تایب ت (کارگ کان، ز وی کان و سامانه کانی ژر زوی، د زگا خزم تگوزاری کان، زیندان کانو په لیسو سوپای تایب ت...) نه م هم نگاوان له د وروو باری س ای ۱۹۸۰ و د س تپ د کاو نه س تا به ک تایی خ یگ یشتنو. پای ی کم م لای تی هم موو چ پی دنیا س رما یه داری د و نه تبوو، نه وی نه وروپا ناوی د و نه تی خ شگوز ران بوو به کم م لک ئیمتیا زاتی سیاس یو دیموکراسی و، نه وی نه ژ ه سات د و نه تی س نه ترا بوون- دیکتاتور!!- له ناسیونالیزمی ع ر ب- س شیا لیزمی ع ر ب- و بگر تا چ پی لاتینی و ئاسیایی.

به پراتیک د ره نهانی نه م سیاس ته ئا بورییی نه مریکا به ئا بلوقی ئا بوری و ج ننگ گ وری کانو تیرری م د رنو ش رشی پرت قایو به هاریع ر ب یو نه م چ ینج کان پیاد کران. به مپ یه چ پ پای نه بورییی ک ی له د س تدا. و کناو ماو، نمونی سوشال دیموکراسی نه وروپا به م له است کان استرنو و به رنام ی نه وان ج به ج د کان. دوا ین هم وی ادیکا تر ین چ پ (پارتی هاوپه یمانی چ پی ادیکا یی نهانی "سیریزا") س ای ۲۰۱۵ بوو له ی نهان ک پاشبردن و ی به شکست کی گ وری د سات ت ک یان ک تایهات. نه وی ج یرمی ک ربن له به ریتانیا "حزب کت" ی په که نها له نه قمبری ۲۰۲۵ دا، نه گ ر له د نگدانیش بیات و !!، به ق کی ته قیوو. چ په کورد کانی په ی د و هم س د، په ش و وی تامی ووخانی نه م پی شووی سوری بکن هم موو به رنام ی به یو به ری خ س ر یو ناوچ یی کی ز ریان له د س تدا، جگ له ی ی وی حکومتی ج لانی و نه ت نه میو یی کی به رت س ک نه به ت، هیچیدیک یان په نه با و. س د ها نوس ریچ پ په مان د نه چ پ مردوو، به م نه لت رناتیفک ناد نه د س ت و، نوس ر کی هیندی د نوس ت: "له استیدا چ پ وک ق واری یی کی ر کخراو و دام زراو یی کی نه شیری و سیاسی، مردوو." (Yogendra Yadav) به م دوا یی

بەچەندىن ئىككى گايى بەنغا دىگەندەك بى.
بۇرۇنلايىچە بىناغەككى داۋخاۋو پايى ئابورى نىماۋ،
زىيان ئاۋايىكردوۋ لى مەلەنەككى كەمەگە. ئىم ھەلومەرجە
دەروازەككى شىنتىر ئىككى نىتىر ئاۋەكەردوۋ بە بىزوتەككى
پەلەتارىيا ۋەك ھەزەككى كەخراۋو يەكەرتوۋ؛ كەمەنىزم.
لە كەتەيدا: كەمەنىزم بىزوتەككى ۋەك كەخراۋو يەكەرتوۋ چىنى
پەلەتارىيا. ئامانجى كەمەنىزم كەمەگەككى سەشالستىيە.
كەمەنىزم نەتەنەت لەكەككى دابەزەت، بەكەككى جىھانىيە، ئەۋ
ئەزەمەنى مەزەۋو. كەمەنىزم چەك دوۋبىزوتەككى چىنايەتە تەۋاۋ
جىاۋازە. لەرەدا بەسەكەككى باسە دوۋ چىنى كەمەككى تەيەنەككى
ۋەدەكەككى كەنەككى بەتە ئەنە. پەلەتارىيا بەردەۋام ھەنگاۋ دەنەت
بە دابىنەكەنە ھەلومەرجەككى يەكەرتوۋبەۋەنەككى، بە كەمەنىزم.
چەك مەردوۋ، بەمەككى بەتە چىنايەتە بەكەككى جىھانى گەۋرەۋ
بەردەۋام، ئەۋ مەيدانى كەمەنىزم.

سامان كەرىم / ۱۵ فەۋرەيىۋەرى ۲۰۲۵

خەندەۋەك بە مەنى ئەشقى ناكام. نوۋسىنى: شەندە مشىر

مەنى (ئەشقى ناكام) لە نوۋسىنى (ئارام ئەزەي)، لەلەيەن (زىيان
مەمود) ۋە لەلەمەنى فەرسىيەۋە ۋەرگەدەۋەتە سەزەمەنى كوردە، كە
بەزەمەنى سادە ۋە ۋەردە ۋە بە گەكەككى ۋەرگەككى بە كەردوۋ ۋە لە
دوۋ تەۋە (408) لەلەيەن دە ۋە سەكە (2020)، لەلەيەن چەپەنەككى
(چەۋچەۋ) ۋە چەپ ۋە بەۋەكەۋەتەۋە.
جەرى ئەمەن: مەنەس، تەۋەدەيە ۋە شەۋەنى ۋەۋەۋەكەنە ۋەتە
(ئەۋرەن).

زەمەن: زەمەنى مەنەكە سادەيە ۋە لەكەتە خەندەۋە خەندەۋە لە
بەزەنە نەتە، ۋە بە ۋەرگەككى ئەنە تەيەتە بە كەۋە چەۋ
خەندەۋەككى زىتەكەردوۋ.

دەلەك: ئەمە مەنە سەۋەكەي بەۋەنە چەندەنە دەلەك لەنەۋەن

کارکتار کانی ماننکه، بام بهترین دیالگ کان لوان
کارکتار سارکیه کانی ماننکه دایه، ئوانیش (سوگند، مهران،
با بک)ن.

عشق هاوشووی بلیتی بخت وایه، ئگگر بخت یاوهرمان بخت ژماروی
سار بلیتکه مان همان ژماروی ئو هفتیه بخت و ببینه براو ئو
تواوی ژیانمان دهگهت، بام ئگگر بهچوانو بخت ژیانمان
چی له دهت؟

کاتکه عاشق ده بین ئو کسهی خشان دهوت همان ئو ههسته مان په
ده بهخشتهو که تام زهرین؟

لهر و خوندنهووی مانی (عشقی ناکام)، ومامی پرسیار کانمان
ده داتهو. لهگه خوندنهووی ماننکه هاوشووی کارکتاری سارکی
ماننکه که کچهکی (فزوله)، همان ههسته به ئهمشه ده بهخشته که
ده مانووت زوو له ووداو کان ته بگهین. به تام زهریهو له لاپه کان
هه ده دهینهو تا بزانی چاره نووس بهر و کوهمان ده بات.

(سوگند)، کچه خوندکاری قه ناغی سهیه می زانکهیه، له خزان کدا
دهژی که بهردوام گلهی لهیان هیه. ههسته دهکات بوونی له
خزان ده گرنه نییه و ئاواته خواز به تانیا ژیان بگوزهرته،
به داخو سوگند به ئاگای لهووی ئو دهنگه دهنگ و که بوونه وانیه
خزان له سار یکه سفری ناخواردن ئاواتی زهر که به بهر
هه کارکه بهت خزان کانیه له ده ستداو.

هاتنی نامیه که به ده لهر نغانی شه ودا تهاوی دنیای سوگند
دهگهت، ئایا ئهم گه انکارییه خه شبهختی به ده ههته یان خهم و
ئازار کانی زیاتر دهکات؟

بههه ئارزووی زهری به زانی شه کان وای له دهکات ومامی کورته
نامکه بداتهو و سار تا واده زانته هاووه کانی خهیهتی و دهیان دهوت
بهزاری بکه، چونکه خهشی کاری وای کردوو لهگه هاووه کانیدا.
بهردوام ومامده وای نامکان وای له دهکات زیاتر حهزبکات ئهم
که سه نه ناسراووی ژیانیه بناسه.

کاتکه به ئاگا دهتهو عشقی ئهم که سه نه ناسراو بووه به به ئووی
وخساریشه بینیهت، ناتوانته به ساتکه به به ئهم که سه بهی.
لهر ووه گرنه خهزانمان به دهرد کهوت له ژیانیه منداوهکاندا،
زهرجار سهرقاوی ژیان و له دایک و باوکان دهکات که کاتیان نه بهت
به ئووی که مک سهز و خهشویسته به خنده منداوهکانیه، زهریه
دایک و باوکان دهه منداوهکانمان له هیچیان کهم نییه، بام
به ئاگان لهووی ئو به شاییهی له دهروونی ئواندا دروستبووه بههه
به نازی، پاهیان پهوه دهته که بکهونه ههوه و ئو خهشویستیه
له گهزی به رامبهریان وهر بگرن. هه سوکهوتی توندی باوک و له

مندا د بکات که ههست بکات له ناو خزاندا پراو زخراو. سوگند د بکات: (له ما یی ئه م دا قسه هه ر قسه ی باو کم، به به بخو د به به بخوین و به به دانیش د به به دانیشین و به به بمر د به به بمرین، به به کورتی نا به به کس قسه له قسه یدا بکات. ئه گه ر که س که قسه بکات د به به ت گه رد له لول، باو کم تو به به د به به و هه موو ما به به دات به به ی کداو که س له م گه رد له لول پار زراو نا به به. کات که بریسکی ئاگر هه موو ما نی سوتاند ئه و کات به به باو کم به به یدا د به به و ت د بکات که له وان به به قسه ی ئه و که س ش است بوو به به. به به کورتی هه ریه که که له ئه م کات که به به نه به به خاوه نی قسه و که سایه تی خه یه تی به به م کات که که په که و که د به به بین و هه موو مان له به به بین و نا توانین قسه بکه یین).

ئه مان هه موو هه کارن که سوگند عاشقی مهران د به به، و ئیتر ازی د به به خه ی لای ع شقه که ی د بکات، به به ئه و ی بزانه که و و خساری چه نه. سوگند خه ی که چ که نائوم د له لژیان، به به م د به به و ت زیان لای مهران جوان بکات هانی د دات که واز له خه م که به به نه ت و بیر له و شته جوانان به به ت و که د که ت له داهه توودا و و بده ن. کات که گو به یستی چیر که خه ماوی مهران د به به که خه زانه که ی له د سندا و و هه موو خه ونه کی ئه و به به بمر ت و له و دنیا بگاته و به به زانه که ی، سوگند ت د بکات که خه زانه که شی ئه و نه خراپنین که ئه م له بیان د به به وان به به، به به وون د به به ت و ازی نه بوونی دایک و باوکی به به نه د که له داواکاریه کانی به به سوودی خه یه تی و باو شی گه رمی خه زانه له کاتی وودا و سه خته کاند ا نارامت د که نه و و پشت له ناکه ن.

راگه یان دنی حزبی که م نه یستی کارگر ی ئه ران - حیکم نه یستی سه بار ت به به م رگی ها و نه مان خاتوو سه فه ری

سیمبولی نیو سه د خه بات، دایکی ئازیزو ها و نه مان خاتوو سه فه ری به به ج به هه شتین!

له ۱۱ فابریو ری ۲۰۲۶، خاتوو سه فه ری، که م نه یستی که په یگیر،

سیمبولی نیو سِدّ خَبات ل دژی ژم کانِ سِرمایِ ل پاشایِ تی و کَماری ئیسلامی، ئِندامو کادری بزووتند و ی کَم نیزی کارگری و حزبی حکم تیست، ل شاری ئِسلای واتی نِروژ ب هَمیش ب جی هِشتین.

مـٲٲووی ئـٲـران و کوردستان بـٲ تـایبـت لـٲ دواى شـٲٲ شى ١٩٧٩ وٲ
مـٲٲوویـٲ کى ٲـٲ لـٲ خـٲ باتى کـٲ سانى دیارـٲ. ئـٲ و کـٲ سانى کـٲ لـٲ سـٲ ر
بندـٲ مای ئیرادـٲ و ٲـٲ گـٲى چىنايـٲ تـو کـٲ مـٲٲ لـٲ تى خـٲ یان ٲٲٲٲ کى
کاریگـٲ ریان هـٲ بووٲ لـٲ مـٲ ٲـٲ شـٲا تـانـٲ دا. هـٲ و رـٲ (خـٲ تـو و سـٲ فـٲ رى) کـٲ بـٲ
سـٲ زـٲ وٲ لـٲ ٲـٲ یوـٲ ندیـٲ ٲٲ ژانـٲ کـانـٲا بـٲ “دایـٲ خانـٲ” یان “سـٲى زـٲادـٲ”
ناومان دـٲ برد، ٲـٲ کـٲ کـٲ لـٲ و کـٲ سا ٲـٲ تیـٲ دـٲ سـٲ زـٲ کـٲ مـٲ نیستیانـٲ.

هاوو سافه ری سا ۱۹۲۴ ل گوندی باینج ل نزیك شاری سن ل دایکبوو. سا نانک پش ششی ۱۹۷۹ وویان ل شاری سن کردوو. ل م شار زیندوو و چالاک دا ئاشنای تک شش رانی کم نیست و چ پ بوو. پش ششی ۱۹۷۹، ما ککی ل گگ هاوسر و مندا کانی، ب ککی س رکیی "دای خانم"، شوینی ک بوون و و گفتوگ و ئا وگکی سیاسی بیروا بوو ب ئ و کسان ی ک ل س ردمی ششی ۱۹۷۹ دا برپرسی ک مکی ششگکی زحم تکشانی کوردستانی ئران بوون ل شاری سن.

لەگەڵ دەسپێکی ناڕزایی و خەڵک پێشاندانی سەھەکانی ١٩٧٨ - ١٩٧٩
 لە شاری سەنە، بەو ئاھوێگە شەشگەکانی یوڵە پەییوست بوو. پاشان
 لەگەڵ درەزەیی خەبات و دەستپێکردنی سەركوتی كەماری ئیسلامی،
 ماھەكەیی بوو بە پەناگەیی بە شەشگەکانی كەمەنیست و تەكەشەران
 كەمەنیست بە شارەدەنی و پاراستنی ئاسایشیان لە دەزگە
 سەركوتەگەرەكان.

لڙ ماڻهي شهنشاهي سد مانگي يڪممي ڪم ماري ئيسلامي لڙ ساڻي ۱۹۷۹، بڻ وڙ وڙ دڙسڻپڙشخڙريي شڙشڙگڙانڙي خڙي وڙ هاوڪاري ڪم مڙشڪ بڻ ماڻهي ديڪ، دڙسڻي بڙسڙر خانووي حڪومي سڙر بڙ ياڻي ئڙفسڙراني پڙليس لڙ ناوچڙي تاز ئاوا لڙ شاري سڻ گرت وڙ بڙ ماڻهي دوو ساڻ داڳريان ڪرد.

لہ قہ ناغی پہ ٹال گگری خہ بات لہ شاری سند، تہ کک شری خہ باتی
شہ شگہ انہ بوو، ناوبراو لہ پپوانی مہ زنی خہ کی سند بہرہ و
مہ ریوان و بہ پشتیوانی لہ کچی مہ ژوویی خہ کی مہ ریوان لہ
ناہ زایی بہ ہرشی پپژیمی ئیسلامی تازہ دامہ زراو بہ شداری کرد، لہ
ماوہی شہی ۲۴ پپژہی شاری سندہ دا ئامادہ نہ بوو شار بہ جہ بہہ پپت
و بووہ یہ کک لہ و کک سانہی کک پشتی جہ بہہ یہ کی بہہ زیان بہ
پشتیوانی لہ خہ باتکاران و پپشمہرگہ پپکخست.

دوای گرتنی شاری سنڌ و څارځي کاني ديکي کورډستان لښلاين ٿرمي
ستميکاري کي ماري ئيسلامي، دايي سي زياد لښ بشي نهيني ٽيکخراوي
کمي مڙي ڀي چالاکي کاني خي دا. لښگي ٽيکي سي ربارزي کاني
دڙوي څار و پاشان ڀي شو ٽيکي ٽيکوپي کتر لښ بشي نهيني
ٽيکخراوي کي مڙي دا وکي ”پيکي“ نام و نوسراوه ي ئي و ٽيکخراوي
دښگي ياند ٽيکي شرياني څار لښ څار کاني کورډستان، تاران و
څار کاني ديکي دڙوي کورډستان. پيوي نديي کي ڀي هڙي نوان
ٽيکخستني نهيني و ٽيکخستني ئاشکري کي مڙي بوو. لښ ميان ي ئي و
چالاکي ياند لښ ناوچي سنووري ”قاسمي ٽيکي“ لښ سنووري سي ردښت لښ
لاين کي ماري ئيسلامي و دښسي سي ر و ئيکي نجي دراو و ماو ٽيکي
کورتيشي لښ زينداندا ڀي سي ر پردو.

دوچار له ساى ۱۹۸۴ ناچار کړا له گڼ هوسوړکى وټات بډج بهټټت و پټيو ندى بډ کخراوى ئاشکرای کډمټټټو وټ بکات و پټيو ست بټټو بډ کډټټټکانيو وټ ناسرو شټو بډ. دايه خانمى خټ باتکارو هوسوړکى له يټک له کډمپکانى ناو ندى کډمټټه له ناوچټ يټک به ناوى "شينکاو" وټ بټټو بټرى کارگټټى فرټشگای کخراو که بډ دابینکردنى پټداوېستى ټټزانى هاوټيان دامټزرا بوو، بډ دټسزى و ديسپلینو وردبيني وټ کاريان کرد. هاوټيانو پټشمټرگى ئو قټ ناغټ یادگارى شیرينيان هټ يټ له پټيو نديي دټسزيټکان و هټوټى ئو دوو کډسټ خټ نټوېستټ.

لێ کاتی شەوی سەپـنـراوی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێـران لـێ دژی کۆمـمـۆنـیـزم، بـە کۆمـک کردن خـۆی دـەگـۆـیـەـنـتـە ناوچـەـی شـەـڕو شوـنـی هـەـزـمـ سـەـربـازـیـە کانی کۆمـمـۆنـیـزم. لـێ کاتی سـەـفـەر و چالاکیـە کانی لـێ ناوچـە سنووریـەکان، لـێ لایـەن حزبی دیموکراتی کوردستان و دـەگـیرـت و زیندانی دـەگـرـت و دوو جار دـەگـرـت و بـەر لـێدان و ئازاردان.

دایه خانم پښه هاتنی به ئوروپا، له کوردستانی عراق وک هه میسه له تنیشت که مپه سه ربازییه کانی که مپه جیگرو چالاک بوو. دیسان مپه که یان له شار چکه ی کار نه و شاری انیه که هردووکیان د که ونه پار نه گای سله مانی، به ماو ی چ نه د سا که شو نی چالاکیه پیو نی د و سه ردانی پښم رگ و بنه ما که نیان بوو که له ناو نه رانه و د هاتن. هروها شو نی پشودان بوو به خه باتکاران و پښم رگ ی نه و سه رد مپه. له سای ۱۹۹۲ له گپه ناسر مورادی کو که یو خزان که ی نه و وویان له نه رویج کردوو. له وپش پییگیرانه در نه ی به چالاکیه خه باتکاران و که مپه نیستی خه دا. له سای ۱۹۹۸ و له گپه حزبی که مپه نیستی کارگر ی نه ران و پاشان حزبی حکم تیس در نه ی به چالاکیه کانی دا. ناماد پی پی ج شو خر شی سای زاده له چالاک و

کرد و و و و ه سم کانی ۸ مارس و ژی جیهانی کارگر، له ک نگره و ک بوون و و کانی حزبی حکم تیسدا، ه میشه ئیلهامب خش بوو ب ت ک شان کانمان. ب داخ و ب ه ی سا م ندی و ن خ شی و ه له سا ی ۲۰۱۹ و له ئاماد بوونی کارای ئ و له ک نگره و ک بوون و و چالاکی ک کان ب ب ش بووین. ب م پ یو ندی پت و ی ئ و ل گ بزووتن و و حزب ک مان ب رد و ام بوو.

دایک و ها و و ی نازیزمان خاتوو س ف ه ری ک سا ی تی ی کی ل بیرن کراو ل بزووتن و و ی ک م نیستی و کارگر ری و حزبی حکم تیس، ئیتر ب ه تا چاوی ل ک نا. ب م ئ و چ ندین وان و ئ زموونی ب رخ و پا ب ندبوون و ه و ی ک م نیستی ب ب ج ه شتووین. پرس و س ر خ شی ل د و ب ک م نیست کان و خ ک کی ئازادیخواز، ب یز کانی بزووتن و و ی ک م نیستی کارگر ری و حزبی حکم تیس و ب تایب تی ب نازیزانی ها و بیانمان ش و ب و ناسر مورادی و ملیک عز تی، و ب ن و و کانی نیناو م ناو و زا و ک سوکاری دیک یان ل ناوخ و د ر و و ی و ات د رد ب ی.

ئ م ب در ژ دان ب گاک ی ی ز ل یادی ها و س ف ه ری د گرین

حزبی ک م نیستی کارگر ری ئ ران - حکم تیس
ب ندانی ۱۴۰۴ - شوباتی ۲۰۲۶